

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

21 maart 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Islamitische republiek Pakistan
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend te Brussel op 23 april 1998**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Johan Verstreken**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Temsamani;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes;

de heer Louis Bril, mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc van den Abeelen.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

1112 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR MEVROUW FIETJE MOERMAN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL	4
1. Algemene situering van de BLEU-investeringsbeschermingsakkoorden	4
2. Verloop van de onderhandelingen en de goedkeuringsprocedures.....	4
2.1. Algemeenheden en overzicht van de relevante data	4
2.2. Madagaskar en Mauritius.....	4
2.3. Peru	4
2.4. Pakistan	5
3. Overzicht van de overeenkomsten	5
3.1. Algemeenheden.....	5
3.2. Madagaskar en Mauritius.....	5
3.3. Peru	5
3.4. Pakistan	6
4. Economisch belang van de partnerlanden.....	6
II. BESPREKING	6
1. Vragen en opmerkingen van de leden	6
1.1. Tussenkomsst van mevrouw Miet Smet.....	6
1.2. Tussenkomsst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen.....	7
1.3. Tussenkomsst van mevrouw Sabine Poleyn	7
2. Replieken van de minister	7
III. STEMMINGEN	8
1. Artikelsgewijze stemming.....	8
2. Stemming over het geheel.....	8

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werden op datum van dinsdag 13 maart 2007 gelijktijdig vier ontwerpen van instemmingsdecreet bij BLEU-investeringsbeschermingsakkoorden met respectievelijk Madagaskar, Mauritius, Peru en Pakistan besproken. De bespreking van deze vier verdragen verliep op een geïntegreerde manier, die ook tot uiting komt in de verslaggeving. Elk van de ontwerpen maakte wel het voorwerp uit van een afzonderlijke stemming.

I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR MEVROUW FIENTJE MOERMAN, VICE-MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

1. Algemene situering van de BLEU-investeringsbeschermingsakkoorden

Bij de aanvang van haar uiteenzetting verklaart minister *Fientje Moerman* zich in deze te zullen beperken tot het aangeven van een aantal hoofdlijnen van de voorliggende akkoorden. Voor meer gedetailleerde informatie verwijst ze de commissieleden naar de omvangrijke memorie van toelichting die bij ieder ontwerp van instemmingsdecreet is gevoegd. De minister wijst er verder op dat de BLEU over de periode van de voorbije dertig jaar geregeld overeenkomsten ter bevordering en bescherming van investeringen heeft afgesloten met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), omdat deze doorgaans een hoger risicoprofiel vertonen qua internationale investeringen.

De minister verklaart verder dat op 4 mei 1994 in de Werkgroep Gemengde Verdragen, een adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd vastgelegd. Dit betekent dat zowel de gewesten als de federale overheid ter zake bevoegd zijn. Op haar beurt heeft de ICBB die beslissing bekrachtigd op 31 mei 1994.

2. Verloop van de onderhandelingen en de goedkeuringsprocedures

2.1. Algemeenheden en overzicht van de relevante data

De minister schetst daarna summier het verloop van de onderhandelingen en goedkeuringsprocedures van de voorliggende BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten (respectievelijk met Madagaskar, Mauritius, Peru en Pakistan). Ze wijst er daarbij op dat voor elk van die overeenkomsten de BLEU-typetekst als model voor de onderhandelingen heeft gediend. Ze overloopt tevens kort de chronologie van de ratificatieprocedure. Voor Madagaskar gebeurde de parafering op 6 februari 2004, de ondertekening op 29 september 2005, de eerste lezing door de Vlaamse Regering op 14 juli 2006 en de tweede lezing op 11 november 2006. Voor Mauritius was dit respectievelijk 1 juli 2003, 30 november 2005, 14 juli 2006 en 17 november 2006. Voor Peru gaat het over 11 mei 2004, 12 oktober 2005, 14 juli 2006 en 1 december 2006. Voor Pakistan ten slotte meldt de minister dat werd geparafeerd op 1 augustus 1996, ondertekend op 23 april 1998, de eerste lezing werd gehouden op 26 januari 2001 en de tweede lezing door de Vlaamse Regering op 19 januari 2007. De laatste procedure heeft dus merkkelijk meer tijd in beslag genomen dan de drie eerstgenoemde.

2.2. Madagaskar en Mauritius

De onderhandelingen inzake Madagaskar en Mauritius verliepen gelijktijdig met de onderhandelingen met een reeks andere ontwikkelingslanden, dit ten einde de administratieve weerslag van dergelijke procedures op de budgetten van de betrokken ontwikkelingslanden te beperken. Dit is volgens de minister trouwens een geijkte methode bij dergelijke BLEU-onderhandelingen.

2.3. Peru

Voor wat Peru betreft, is er gewerkt via een zogenaamde consensus 'ad referendum' over de ontwerp-ttekst die dan nog het voorwerp kon uitmaken van technische verbeteringen.

2.4. Pakistan

De onderhandelingschronologie voor het akkoord met Pakistan is ingewikkelder, en vertoont een aantal duidelijke hiaten.

Op 7 en 8 mei 1996 vond een onderhandelingsronde plaats waar een compromistekst ‘ad referendum’ werd aanvaard en na goedkeuring door de Pakistaanse overheid, werd de tekst op 1 augustus 1996 ook geparafeerd. De overeenkomst werd in drie talen opgemaakt, zijnde het Nederlands, het Frans en het Engels, maar bij interpretatieverschillen geeft de Engelse tekst de doorslag.

De staatsgreep van generaal Musharraf vormde echter de aanleiding voor het federale parlement om de goedkeuringsprocedure op te schorten. De minister voegt daar evenwel meteen aan toe dat er voordien ook al zekere bezwaren waren gerezen met betrekking tot een aantal inhoudelijke problemen in de relatie met Pakistan. Het ging daarbij dan met name over de toepassing en de naleving van de mensenrechten, het nucleaire bewapeningsprogramma en de oplopende spanningen met buurland India. De hogergenoemde staatsgreep maakte het internationale isolement van Pakistan ten slotte compleet. Medio 2001 heeft de Vlaamse overheid derhalve ook haar goedkeuringsprocedure opgeschort.

Het federale parlement startte in 2005 de goedkeuringsprocedure echter opnieuw op. Pakistan zelf had sinds 2001 immers te kennen gegeven opnieuw lid te willen worden van de internationale gemeenschap en sloot zich onder meer aan bij de westerse coalitie tegen het Internationale Terrorisme. In 2002 werden parlamentsverkiezingen gehouden die Pakistan terugbrachten naar een democratisch bestuur. Het land verbond zich er volgens de minister via het Pakistan-EU-samenwerkingsakkoord ook toe de mensenrechten en de democratische principes te eerbiedigen. Het heeft intussen ook alle acht de basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) ondertekend. Minister Moerman benadrukt nog dat sinds februari 2004 ook de relatie tussen Pakistan en India weer dusdanig is verbeterd dat ze zelfs weer samenwerken en dat sinds 2006 ook gesprekken worden gevoerd met Pakistan over de ondertekening van het non-proliferatieverdrag (NPT).

De minister constateert dientengevolge dat deze diverse ontwikkelingen en stappen de hervatting van

de Vlaamse goedkeuringsprocedure rechtvaardigden.

3. Overzicht van de overeenkomsten

3.1. Algemeenheden

Minister Moerman licht daarna een aantal specifieke elementen toe met betrekking tot elk van de voorliggende overeenkomsten. Meer bepaald wenst ze, zonder exhaustief te willen zijn, de meest in het oog springende punten onder de aandacht van de commissieleden te brengen.

Ze wijst er daarbij vooreerst op dat voor alle overeenkomsten onderhandeld werd op basis van de BLEU-typetekst. Op Pakistan na wilden alle landen een eigen definitie van hun grondgebied gebruiken en wensten ze allen redenen van openbaar nut in hun overeenkomst in te schrijven.

3.2. Madagaskar en Mauritius

Madagaskar en Mauritius vroegen in essentie alleen om kleine, voornamelijk vormelijke wijzigingen aan te brengen.

Inhoudelijke wijzigingen beoogden de overeenkomst in overeenstemming te brengen met bestaande wetgeving en definities in Madagaskar.

Mauritius wilde de Kamers van Koophandel in Parijs en Stockholm als internationale arbitrage-instellingen laten schrappen, terwijl Madagaskar naast de Kamer van Koophandel in Parijs enkel het ICSID (International Centre for the Settlement of Investment Disputes – een instantie die ressorteert onder de Wereldbank) wenste te erkennen als arbitrageorgaan.

3.3. Peru

Met betrekking tot Peru werden een hele reeks aanpassingen doorgevoerd die waren ingegeven door de onderhandelingen tussen Peru en de VS over een vrijhandelsverdrag.

Ter zake merkt de minister op dat de overeenkomst onder meer uitdrukkelijk vermeldt wat níét mag worden verstaan onder een investering: een betalings-

verplichting, een aan de staat of een staatsbedrijf verstrekte lening, leningen aan een bedrijf met een aflossingstermijn van minder dan drie jaar en tegoe- den die uitsluitend afkomstig zijn uit handelsovereen- komsten voor de verkoop van goederen of diensten door een onderdaan of een vennootschap op het grondgebied van een partij aan een vennootschap op het grondgebied van de andere partij of van enige vorm van handelsfinanciering. Minister Moerman wijst er daarbij op dat een dergelijke clause voor het eerst in een BLEU-overeenkomst werd opgeno- men, maar stelt dat dit desondanks geen bezwaren oplevert omdat de eigen investeerders er niet door kunnen worden benadeeld.

Verder verklaart ze dat een nieuwe bepaling voor Peru in de mogelijkheid voorziet om transfers te ver- hinderen als de betalingsbalans in het gedrang zou komen.

3.4. Pakistan

De onderhandelingen met Pakistan hebben zich toegespitst op vier principiële punten, vermeldt de minister: de opname van de bescherming van indi- recte investeringen, de voorafgaande en onherroe- pelijke toestemming om elk geschil aan arbitrage te onderwerpen, waarbij de partijen het recht afstaan om vooraf alle nationale administratieve of rechts- middelen uit te putten, de behandeling van de ‘meest begunstigde natie’ (MFN) en de tienjarige duurtijd van de overeenkomst. De BLEU-onderhandelingsde- legatie haalde op alle punten haar slag thuis en de geparafeerde tekst omvat alle principes die voor de BLEU belangrijk waren. De minister ontkent daarbij niet dat er bij sommige artikelen wel degelijk afwij- kingen waren. Toevoegingen van nieuwe artikelen noopten er daarenboven toe de artikelvolgorde ten opzicht van de BLEU-typetekst aan te passen.

4. Economisch belang van de partnerlanden

Minister Moerman gaat ten slotte nog summier in op het respectieve economische belang van de part- nerlanden voor Vlaanderen en dit aan de hand van de rangorde als Vlaamse export- en importbestem- ming. Madagaskar staat als exportland op de 100ste plaats, voor de import zijn geen gegevens gekend. De minister gaat ervan uit dat dit gegeven allicht te ver- waarlozen is. Mauritius is nummer 87 voor export, 84 voor import; Pakistan staat op 54 voor export en

op 62 voor import en Peru komt op 85 voor export en op 73 voor import. De minister refereert nog aan de memories van toelichting bij elk van de verdragen voor detailinformatie.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden de hen voorgelegde ontwerpen van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkost van mevrouw Miet Smet

Mevrouw *Miet Smet* verheugt zich erover dat er een kort verslag aan de akkoorden is toegevoegd over de economische relaties tussen Vlaanderen en de betrokken landen. Ze stelt desalniettemin vast dat het gebrek aan gegevens over investeringen blijft bestaan, aangezien alleen de handel wordt belicht. Het lid gaat er daarbij van uit dat er waarschijnlijk toch een zekere verhouding bestaat tussen respectievelijk han- del en investeringen en poneert dat het toch duidelijk moet zijn of de overeenkomsten die worden gesloten ook in reële termen echt effect hebben. Men moet met andere woorden toch op de een of andere manier weten of deze akkoorden wel degelijk gevraagd en gegeerd zijn in de economische sectoren omdat er investeringen worden gedaan of gegeneerd. Maar hoe dan ook zit er volgens mevrouw Smet alvast al meer substantie in de toelichtende teksten bij de voorliggende overeenkomsten dan gebruikelijk was in het verleden.

Verder laat mevrouw Smet nog opmerken dat ze het er nog steeds erg moeilijk mee heeft dat men zo veel eieren legt onder landen die het nog steeds niet al te nauw nemen met de mensenrechten en in casu de rechten van vrouwen. Daarbij denkt ze in het bij- zonder aan Pakistan, waar vrouwen nog steeds onge- straft worden verminkt, verkracht en vermoord. Het lid wenst te benadrukken dat bij onderhandelingen die landen er nooit op gewezen wordt dat dit gege- ven voor ons en ook voor hen van belang is, omdat het een essentieel element vormt in de betrekkingen die met hen worden onderhouden. Ze erkent daar- bij dat bij de BLEU-akkoorden Vlaanderen de facto de meest belanghebbende partij is. Het zijn immers vooral ondernemingen van hier die investeringen doen in de partnerlanden, waar bescherming nodig

zal zijn. In die zin lijkt het haar inderdaad moeilijker het gebrek aan respect voor de mensenrechten ter sprake te brengen, maar deze fundamentele kwestie blijft hoe dan ook te vaak onbesproken en dat is uitermate betreurenswaardig.

1.2. Tussenkost van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

Zich aansluitend bij de door mevrouw Smet geformuleerde bemerking, laat de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* opmerken dat het probleem van het respect voor de mensenrechten niet selectief mag worden bekeken en niet mag worden verengd tot louter de positie van vrouwen. Hij haalt daarbij de ‘plaasmoorden’ op blanke boeren in Zuid-Afrika aan. Ondanks die systematische moordpartijen heeft dat land toch een bevoorrechte positie binnen het Vlaamse buitenlandbeleid. Ook dergelijke feiten moeten volgens het lid in aanmerking worden genomen bij het onderhandelen van overeenkomsten.

De overeenkomsten zelf vindt hij voor de Vlaamse internationale ondernemers van groot belang en een steun voor bedrijven in het buitenland. Tegelijk brengen ze ook een risicovermindering mee voor de investeerders. De heer Van Nieuwenhuysen constateert verder – in tegenstelling tot wat mevrouw Smet liet uitschijnen – dat de minister wel degelijk heeft aangegeven hoe het met de investeringen is gesteld, via een opsomming van Vlaamse bedrijven die al aan het investeren zijn in de betrokken landen. Wat het lid wel verbaast, is dat de nationale delcredereerdienst het politieke risico in Pakistan als ‘licht’ omschrijft.

1.3. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* meent begrepen te hebben dat Vlaanderen met betrekking tot de BLEU-akkoorden aan een soort inhaaloperatie bezig is. Dienaangaande wenst ze te vernemen hoever we daar ongeveer mee staan. Zijn er voor de nabije toekomst nog BLEU-akkoorden op komst en hoever staat het met het afwikkelen van het globale pakket van landen waarmee BLEU-overeenkomsten werden en worden afgesloten?

2. Replieken van de minister

In antwoord op de bemerking van mevrouw Smet over het ontbreken van gegevens aangaande het investeringsgebeuren in de voorliggende documenten, stelt

minister *Fientje Moerman* dat er in elk van de gevallen wel degelijk verwijzingen zijn opgenomen over de Belgische en Vlaamse investeringen. Ze verwijst voor Madagaskar, Mauritius en Peru naar bladzijden 8 en 9 van het betreffende stuk en voor Pakistan naar bladzijde 10 van het document. De minister constateert dat er dus wel degelijk investeringen zijn, maar laat tegelijk opmerken dat een potentiële investeerder niet zal investeren in een land waar hij niet van een minimale rechtsbescherming kan genieten. Op die manier bezien zijn de hier voorliggende BLEU-overeenkomsten dus wel degelijk een minimale voorwaarde om investeringen te genereren in de betrokken landen. Het is volgens haar nu afwachten of de overeenkomsten het volume aan investeringen zullen doen toenemen. Mauritius, bijvoorbeeld, is zeer zeker interessant qua verdere ontwikkeling van de toeristische sector.

In het licht van de opmerkingen over de mensenrechten benadrukt de minister – zonder zelfs maar in de minste mate te willen beweren dat de situatie ideaal zou zijn – dat Pakistan al is toegetreden tot diverse internationale instrumenten ter bescherming van de mensenrechten. Ze stelt dat men daarbij ook niet de fout mag maken te verwarren tussen wat de facto nog op het terrein gebeurt en datgene wat op grond van internationaalrechtelijke verplichtingen reeds wettelijk verboden is. Daarmee wil ze zeker de nog steeds wat gebrekkige rechtsorde aldaar niet vergoelijken, want ermoorden en andere onterende praktijken ten aanzien van vrouwen bestaan nog steeds. Ze worden echter wel degelijk al – het weze dan de ene keer al sneller, zwaarder en effectiever dan de andere keer – bestraft. Minister Moerman wijst de leden er daarbij nog op dat soortgelijke praktijken, en dan met name ermoorden, ook nog altijd bestaan veel dichterbij huis, en met name in een land waarmee de Europese Unie redelijk verregaande toetredingsbesprekingen voert.

De minister laat daarbij verder nog opmerken dat er nog maar weinig akkoorden zouden worden gesloten als de standaarden die hier worden gehanteerd inzake mensenrechten – en vrouwenrechten zijn mensenrechten – geëxtrapoleerd zouden worden naar alle delen van de wereld. Ze is het er wel mee eens dat het de moeite loont om via onderhandelingen de vinger op die wonde te leggen. Het ontwikkelen van handelsrelaties kan dergelijke landen uit een isolement halen waarbij dan meer openheid wordt gecreëerd. Daarvan is de minister alleszins overtuigd.

Daarop inpikkend benadrukt mevrouw *Miet Smet* dat het haar inzake vrouwenrechten erom gaat dat

die landen tegen bestaande en wijdverbreide wanpraktijken zouden optreden en dat de EU dat te weinig vraagt of zelfs eist van dergelijke landen. Ze herhaalt dat het daarbij vaak gaat om zeer zware vergrijpen zoals moord en martelingen. Dienaangaande refereert het lid tot slot nog aan de taak van het Vredesinstituut, dat bij alle internationale akkoorden een advies kan uitbrengen.

In antwoord op de vraag van mevrouw Poleyn, stelt de *minister* dat het afsluiten en goedkeuren van dergelijke BLEU-akkoorden een voortdurend proces is. Meestal wordt de bespreking van een aantal van dergelijke (doorgaans in hoge mate gestandaardiseerde) akkoorden gegroepeerd, kwestie van een voldoende kritische massa te hebben. De exacte stand van zaken met betrekking tot de diverse lopende procedures zal ze laten nakijken door haar administratie, waarna ze de commissie deze informatie zal laten worden. Ze weet wel dat er ondertussen net nog akkoorden met vier landen bij het Vlaams Parlement werden ingediend voor toekomstige behandeling. Het betreft met name BLEU-akkoorden met Mozambique, Botswana, Ethiopië en Bahrein.

wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 23 april 1998, ten slotte eveneens goedgekeurd bij unanimité van acht stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Johan
VERSTREKEN

Karim
VAN OVERMEIRE

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Islamitische republiek Pakistan inzake de